

Valitsus kasutas täitevõimu repressseerimiseks

Reformierakondlane Imre Sooäär avameelitses Riigikogus

Toobal

Tuiksoo

EESTI OPOSIT-SIOON TRELLEDE TAHA? Riigikogu liikmed Priit Toobal, Ester Tuiksoo ja Lauri Laasi sattusid prokuratuuri ja kaitsepolitsei huviorbiiti seni väga segastel asjaoludel põhiliselt meediapeksu-show abil ning kasutades ebaõnnestunud seadusloomet, mis parlamendisaadiku immuniteti millekski ei pea. Reformierakondlane Imre Sooäär hakkas Riigikogu saalis muretsema: ega's sedasama või juhtuda valitsuse vahetudes järgmise opositsiooni suhtes?

Arhiivifotod

Laasi

Alates septembrist 2011 näeb kriminaalmenetluse seadustik ette, et Riigikogu liikme võib kahtlustatavana kinni pidada ning tema suhtes võib kohaldada tõkendit, vara arestimist ja läbivaatust, kui selle kohta on riigi peaprokuröri taotluse alusel saadud õiguskantsleri nõusolek. Varasem kriminaalmenetluse seadustik seda võimalust ette ei näinud – loa pidi andma Riigikogu. Peeter Ernits pani oma 5. aprillil Maalehes ilmunud sellesamateemalisele kirjutisele pealkirjaks „Kuidas Riigikogu haneks tõmmati“.

URMI REINDE
INDREK VEISERIK

Praegu kehtiva seaduse eelnõu ja seletuskirja valmistas ette toonane Justiitsministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna

karistusõiguse ning menetluse talituse juhataja Heili Sepp. Väidetavalt just selle „heatöö“ eest ta hiljem riigiprokuröriks saigi. Õiguskantsler Indrek Teder oli praeguse korraga selgelt rahul-

olematu. Tema arvates ei ole Riigikogu liikmelt võimalik kriminaalmenetluslikku immuniteti ära võtta kellegi teise kui Riigikogu enda nõusolekul. Õiguskantsleri hinnangul oli põhiseadusega vastuolus ka see, et Riigikogu liikme juures võib läbiotsimist läbi viia ilma Riigikogu eelneva nõusolekuta. Samuti ei meeldinud õiguskantslerile 10-päevane tähtaeg Riigiprokuratuurile taotluse tagastamiseks. Ta soovis, et õiguskantslerile antaks aega pikemalt, 30 päeva. Õiguskantsler leidis ka, et tal

ei ole kohtuniku rolli ja samuti mitte ka „kirjatuvil“ rolli, kuid õiguskantsleril peab olema võimalus ka ei öelda.

Riigikogu kiitis Tederi ettepanekud heaks

5. aprillil toimunud arutelul Riigikogus, kus osales ka õiguskantsler Indrek Teder, toetasid nii Riigikogu põhiseaduskomisjon kui ka õiguskomisjon Tederi ettepanekuid. Pärast saalis toetasid riigikogulased koguni 73 poolthäälega õiguskantsleri ettepanekut saadikute immuniteedimenetlusest. Järelikult

Riigikogu suhteliselt üksmeelselt tunnistas praeguseks kujunenud olukorra põhiseadusvastaseks.

Riigikogu heakskiit õiguskantsleri ettepanekutele tähendab seda, et kogu protsess pööratakse tagasi ja jõutakse jälle eelmise sõnastuse juurde kriminaalmenetluse koodeksis, mis kehtis enne möödunud aasta septembrit.

Vahepeal on aga läbi viidud mitmeid uurimistoiminguid Riigikogu liikmete kallal – Lauri Laasi kodus, Ester Tuiksoo kodus ja Priit Toobali linna- ja maakodus ning ka

Toobali töökohal Keskerakonna büroos. Kuna õiguskantsler kinnitas, et Riigikogu liikme suhtes läbi viidav üks konkreetne uurimistoiming (näiteks läbiotsimine) enne Riigikogu enamus vastavat nõusolekut on põhiseadusvastane, siis järelikult oli nii Toobali ja Tuiksoo kui ka Laasi puhul võimude tegevus olnud põhiseadusvastane. Järelikult võrdub käesoleva aasta jooksul Laasi, Tuiksoo ja Toobali vastu kogutud tõendite väärtus nulliga.

Loe edasi lk 3

Opositsioonis olek nõuab kannatlikkust

Küllap ühelegi Keskerakonna liikmele ja toetajale ei tulnud 9. aprilli hommikul meeldiva uudisena teade nelja liikme lahkumisest Keskerakonnast ja Riigikogu Keskerakonna fraktsioonist. Nii nagu lahkujad – Deniss Boroditš, Lembit Kaljuvee, Inara Luigas ja Rainer Vakra – ise põhjendasid, on nad kaotanud usu, et suudavad kaitsta oma valijate huve.

KADRI SIMSON
Keskerakonna fraktsiooni esimees

Mul on kahju, et lahkujad valisid minu meelest kergema vas-

tupanutee. Parlamendis opositsioonis olek nõuabki kannatust ja külma närvi. Olen siiski veendumusel, et Riigikogu liikmel on võimalik oma valijate eest paremini seista frakt-

sioonis olles, selle asemel et aknaallistuda. Aknaalusestaaus on esialgu suure tähelepanu all, aga veidi aja pärast ei ole seal võimalik enam sisulist tööd teha.

Olen fraktsiooni esimehena väga tänulik kõigile neile saadikutele, kes otsustasid alles jääda. 21-liikmelisel fraktsioonil on Riigikogus endiselt võimalik kasutada kõiki erinevaid parlamenditöö

vahendeid, näiteks algatada umbusaldust ministrile või kutsuda vajadusel kokku Riigikogu erakorraline istung. Või esitada oma presidendikandidaat. Kinnitan Keskerakonna pooldajatele, et meie fraktsioon on endiselt tugev ja töövõimeline ning täidame kõik komisjonid pädevate liikmetega. Minuseitsmeteistkümnene Keskerakonna-aasta jooksul olen näinud erakonna pidevat aren-

gut. Leian ka hetkel, et millegi paremaks muutmiseks on vaja selles aktiivselt osaleda, mitte kusagil kaugemal rusikaid viibutada.

Keskfraktsioon on tänulik meie toetajatele. Nüüd saame taas keskenduda ülesannetele, milleks meid Riigikokku valiti. Juba ongi opositsioonil toetus kõrgem kui valitsuserakondade oma – küll tuleb ka poliitika rahva soovidele järele.

Juhtkiri

Kaitsepolitseile rohkem raha!

JAAONUS KARILAI
Haapsalu linnavolikogu esimees

Kui Keskerakonnal on järgmises valitsuses siseministri portfelli, siis koleks meie julgeolekualane prioriteet Kaitsepolitseile sõltumatuse suurendamine, poliitilistest tõmbetulest vabastamine ja rahastamise järsk suurendamine eesmärgiga tabada kõik korrupidandid, sõltumata nende parteilisest kuuluvusest.

Aga vaene on meie „riikas“ riik, isegi õpetajad on Jürgen Ligi ja Andrus Ansipi jaoks mõistmatud inimesed, kes ei suuda hinnata valitsuse riigijuhtimiskunsti. Omavalitsusjuhtide seas on levinud juba nali mitmeti tõlgendatava olukorra kohta: „Ah sa raks! Selle asja eest võib saada juba kuriteokoosseisu, aga vedas, et sa Keskerakonda ei kuulu!“

Must huumor paljastab meie poliitilise topeltstandardid ja silmakirjallikkuse sügavuse. Ma tõesti ei saa aru, miks elamislubadega kaubitsejate võrgustik on vastutusele võtmata, miks Tallinna Sadama tehingu üritakse tulemusteta, miks põllumajandusminister Seeder võib Riigikogu puldis häbiväärsel moel valetada, miks reformist Jaadla istub edasi Rakvere linnapea toolil jne.

Põhiseadus nõuab, et kodanikud suhtuksid riigi institutsioonidesse lugupeetavalt ja positiivselt. Järelikult pole riigitudend kasvatamisel kasulik, kui me Kaitsepolitsei ametnikke kutsuksime Reformierakonda ja IRL-i ketikoerteks ning tellimusetäitjateks. See ei oleks ilus ja alandaks ka meie kui kodanike tundeid. Järelikult on Kaitsepolitsei kehvas ja poolikutes tõeses süüdi nende kehv palk, nõrk moraaltunnetus ja hirm siseministri eelarvekärbete ees (täna saab raha, homme ei saa – toimib ebastabiilsus). Linnaametnikust lastekirjaniku Parbuse võib küll üldise efekti mulje jätmiseks 14 turjaka politseiniku saatel türmi saata, aga see ei võta rahvalt tervet mõistust ega tervikpildi tunnetust. Inimestega vahetult rääkides saan aru, et Kaitsepolitsei maine on kukkunud poliitilise politsei tasemele ehk sporditerminoloogiat kasutades, II liigasse.

Keskerakonna likvideerimine tänasel kujul on parempoolsete ammune unistus. See pole vandenõuteooria ega nali. Kui meenutame Pronksioõd, siis oleks Keskerakonda kaasabil võinud selle monumendi ära viia juulis, nii et kõik osapooled jäänuksid rahule. Parempoolsete võimutäius sai aga jõulise alguse just lavastusest, mille poliitiline inertus ulatub ka tänasesse päeva. Kui Kaitsepolitsei olnuks tugev, poleks ta parempoliitikutel lasknud endale pähe istuda.

Olen oma targalt kaaslaselt ja Keskerakonda Vene-poliitika peaarhitektilt Ain Seppikult küsinud, miks ta „aprillioõl“ esimesena keskpoliitikutest alustas ebaproportsionaalselt palju juttu sellest, kuidas politsei huligaanitsejate suhtes liigest jõudu kasutas. Iga televaataja sai sel hetkel ju aru, et siin kehtib korra määra loomiseks ainult jõud. Meelis Atonen ja Jürgen Ligi teisendasid selle jutu alatult kogu Keskerakonda vastandumiseks Eesti riigile. Seppiku asemel hakati demoniseerima Savisaart, ja nii see läks.

Minu süda ei taha uskuda, et Seppik tegi juba siis Reformierakonnaga strateegilist koostööd. Lisaks veel Vene Riigiduuma saadikute külaskäigud ühes Piriita eramus. Etniline rinne saadi teravasse vastasseisu ja psühholoogiliselt on lausa ime, et Keskerakonnale on truusi jäänud rohkem eestlasi kui Isamaa ja Res Publica Liidule. Ju siis Rahvarinde vaimus kannab kauem! Aga kui meie eriteenistused oleksid ülesannete kõrgusel, siis poleks üks Euroopa Liidu liikmesriik endale pronksihäbiplekki korraldanud. Reformistid poleks keelatud dopingut saanud ning inimeste eluenergiat oleks adekvaatselt suunatud.

Kui Keskerakond end ei kaitse ega kohane muutuvates vastasseisudes, või kui ta loobub oma ühiskondlikust missioonist, kui me eemaldume Rahvarinde pärandist (s.t rahvusülesest koostööst, läbipaistva, rahvalgatuseliku ja demokraatliku Eesti ideaalist, õiglasematest otsustest eelkõige Eesti inimeste jaoks), siis Eesti muutub veelgi rohkem imeilikuks asiaatlikuks pseudoeliidi-keskseks riigiks, kus vaimsete väärtushinnangute asemel domineerivad korporatiivsed kitsa majanduseliidi ärihuvid ja korrutiused sõpruskonnad, kelle ainus ihalus on raha. Keskerakond peab vastu ja kaitseb Rahvarinde ideaale. Selle eesmärgi juures tagakski Kaitsepolitsei õiglasem rahastus kogu ühiskonna demokraatlikuma, elujõulisema ja mitmekesisema toime.

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistajuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee 6 274 573

Toimetus käsikirju ei tagasta. Kesknädalal ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.
Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

NÄDALA NUPUD

Reformierakond laiendas Riigikogus mänguruumi

Tänu viiele endisest keskerakondlasest „aknaalusele“ on võitnud, oh imet, taas Reformierakond. Koos 19 sotsiga moodustab tekkinud uus jõud nüüd kokku 24 saadikut, mis on rohkem kui arvestatav vastukaal senisele koalitsioonipartnerile IRL-ile, keda on 23. Vähemalt saavad reformistid edaspidi veelgi julgelt survestada riigi sisevaevades vaakuvat IRL-i täitma taas vaid oravate ettekirjutusi. Kui Reinsalu juhitud erakonnale miskit ei meeldi, võidakse neile nüüd palju laiema suuga öelda: aga meil on võtta SDE + KE! Ja mis peasi, ilma Savisaareta! Tehtud.

Tõelised demokraadid tunnistasid Savisaare võitu

Ajalole „Hiiu Nädal“ peatoimetajale Urmas Laurile andis 5. aprilli numbriga intervjuu staažikas keskerakondlane, Keskerakonda Hiiumaa piirkonna juhatuse liige Ants Vahtras, kelle sõnul oleks demokraatlik tunnistada: Keskerakonda kongressil toimusid valimised, võitis Edgar Savisaar, ja nüüd tuleks kaks aastat, kuni järgmise kongressini, selle olukorraga leppida.
„Sest see on minu arvates demokraatlik, et lepitakse olukorraga, mis valimiste tulemusena tekkis. Ja kahe aasta pärast, noh, nüüd juba pooleteise aasta pärast, on uus võimalus. Tee tööd enne seda ja saavuta võit kongressil. Nii on demokraatlik ja loogiline,“ arutleb Vahtras. „Nad (Keskerakonnast lahkunud – Toim.) on edevusega löödud, nii kangesti antakse intervjuusid ning tänu sellele, et nad on astunud Edgarile vastu, siis meedia laseb neil ka esineda,“ lisab ta.
Küsimusele, kas Keskerakond sai verelaskmisest kasu või kahju, vastab Vahtras, et piirkonniti on see erinev. „Ma arvan, et Tallinnas Keskerakond ei kaotanud midagi, piirkondades tõenäoliselt kaotas. Saaremaal eriti. Hiiumaal ei oska veel öelda ja Läänemaal vist mitte eriti, sest seal on nendel omal küllalt tugev tegija, Haapsalu volikogu esimees Jaanus Karilaid.“
Lõpetuseks tõdeb intervjuueeritav üldistavalt, et „ega tegelikult pole Hiiumaa ühelegi parteile ahvatlev pala“.

Slovakkia uus vasaktsentristlik valitsus kehtestab astmelise tulumaksu

Eesti meedia on söögi alla ja peale vahutanud Keskerakonna lahkuvatest staaridest, kuid peaaegu jätnud tähelepanuta vasaktsentristliku valitsuse ülekaaluka võimuletuleku Slovakkias – Euroopa Liidu ühes päilaps-riigis. Vaid Postimees kirjutas 12. märtsil väheke valimistulemustest, pealkirjastades oma uudise juba ette alavääristavalt – „Slovakkia valimistel võidutses endine kommunist“. Seevastu pidas selle valitsuse positiivset äramärkimist vajalikuks pensionäride ajaleht „Videvik“, kes nimetas Slovakkia opositsiooni võitu pretsedendituks. Aastail 2006–2010 peaministrina riiki juhtinud Robert Fico partei võitis valimised 44 protsendiga ja sai 150 parlamendikohast 83. Teisele kohale tulnud partei tulemus oli muide 8,8%. Oma valimiskampaanias töötas Fico kehtestada astmelise

tulumaksu, et kasseerida rikastelt rohkem raha. Fico lubas ka Brüsseliga koostööd teha euro päästmiseks; Slovakkia võitis euro kasutusele teisena Ida-Euroopa riikidest 2009. aastal. (Esimene oli Sloveenia 2007, kolmas ja seni viimane Eesti 2011.)

Postimees pidas vajalikuks rõhutada, et „47-aastane Fico, kellele president Ivan Gašparovic on lubanud teha ettepaneku valitsuse moodustamiseks, on endine kommunist, kes 1999. aastal asutas uue vasakpoolse erakonna Smer, mille taha on koondunud ka teised vasakjõud“. Postimeest ei näi sugugi segavat tõsiasi, et Eesti üliparempoolset valitsust juhib juba seitsmendat aastat samuti endine kommunist Andrus Ansip – õigemini küll mitte lihtsalt kommunist, vaid kompartei palgaline aparaaditöötaja.

President ja võimuerakonnad ei talu kommentaariumide kriitikat

Postimehe vastutav peatoimetaja Anvar Samost mõõnis ERR-i uudisteportaali nädala-videointervjuus, et sooviks lõpetada Postimees.ee anonüümse kommentaariumi, kui turuolukord seda võimaldaks. „Ma võin ausalt vastata, et kommentaariumi sunnib säilitama (või seda mitte oluliselt piirama) praegune turukonkurents,“ rääkis Samost vastuseks küsimusele, miks anonüümne kommentaarium endiselt eksisteerib. „Vaevast et me siin kaamera ees saame [Delfi ja Eesti Päevalehe peatoimetaja] Urmo [Soonvaldi]ga kokku leppida, et lõpetame selle ühel päeval ära – kuigi selline soov mul, ausalt öeldes, väga oleks,“ lisab ta.
Delfi peatoimetaja Soonvald oli valmis Samostiga arutama anonüümsete kommentaaride avaldamise üheaegset lõpetamist Postimehes ja Delfis, kuid esialgu on tema sõnul Delfi põhimõtte mitte kommentaariumi sulgemine, vaid selle modereerimine.

Kesknädalat ei üllata valitsuse hääletoru Samosti soov just praegu kommentaariumi sulgeda. Presidendivalimiste ja IRL-i elamislubade skandaali järel on rahva arvamusel kõigis kommentaariumides muutunud teravalt valitsusvastaseks. Inimestel väljendav julgelt oma solvumist ülbe ja ignorantse võimuliidu suhtes. Peavoolumeedial on üha raskem luua kujutlust meie „edukast“ riigist. Samost, kes koos Kalle Muuliga on aastaid Raadio2 saates „Olukorras riigis“ maalitud valepilti, tunnetab nüüd tänu kommentaariumides kõlavale nurinale oma sõnumite mõju vähenemist. Loomulikult tekitab see temas ja leivaisades frustratsiooni. Nii peavoolumeedia „laululindude“ kui ka valitsuse jaoks oleks hea rahva tõene arvamus lihtsalt lõpetada, kinni keerata. Riiki valitseda on tunduvalt lihtsam, kui valitseb vaikus ja inimeste pahameelt ei kosta. Alles jääks vaid muulisamostlik tähelepanuhajutav jutukõma.

HIIBUSE NÄDAL

SEEKORD POLNUD PUNK, VAID POLIITIKA PÕHILINE EHK POP VÕIB OLLA KA POLIITIKA JA PRESIDENT

Valitsus kasutas täitevõimu repressioonimiseks

Algus esilehel

Ja veel üks tähelepanuväärne ajaline asjaolu – kui seadusemuudatus, millega elimineeriti Riigikogu osa rahvasaadiku puutumatus üle otsustamisel, hakkas kehtima septembrist, siis – oh imet! – läks vaevalt neli kuud mööda, kui uut seadust rakendati täie rauaga – asuti opositsioonisaadikuid Kapo ja prokuratuuri abil ruinerima.

Õukonna meedia ühendkoorid vaikivad

Kesknädal küsib: miks õukonna meedia, kes Toobalil, Tuiksood ja Laasit viimastel kuudel halastamatult risti on löönud, nüüd muutunud ja veelgi muutuvatest asjaoludest vaid põgusalt teavitab? Miks ei hüüta sama kõva häälega,

mis nende jälitamisel ja läbiotsimisel kostis, nüüd sellest, et Toobali, Tuiksoo ja Laasi vastu suunatud võimude tegevus võis olla rängalt põhiseadusvastane? Raimo Poom Eesti Päevalehest võttis peale Peeter Ernitsa vaevaks seda teemat käsitleda 10. aprilli lehenumberis. Poom kasutas Toobali, Laasi ja Tuiksoo kaasust käsitledes Tartu Ülikooli õigusteaduskonna avaliku õiguse professori Jüri Saare hinnanguid. Kesknädalale jääb arusaamatuks, miks nimetas Poom Jüri Saart erapooletuks õigusteadlaseks. Jüri Saar on olnud alates 2008. aastast IRL-i liige, kes on aktiivset poliitilist kampaaniat tehes osalenud kõigil viimaste aastate Riigikogu ja kohalike omavalitsuste valimistel. Kuidas sai president välja kuu-

lutada sedasama uut seadust, mille õiguskantsler äsja põhiseadusvastaseks kuulutas? Kas president oli seda meelt, et Euroopa Liidu liikmesriigis võib rahva valitud parlamendisaadikuid kõigepealt tümitada ja kottida, ja siis vaid ühe isiku nõusolekul lõplikult lõmastada? Siin ei jää Kesknädalal muud üle, kui Peeter Ernitsat kahe käega toetada – Heili Sepp ja Vabariigi President suutsid luua riigis pooleks aastaks põhiseadusvastase olukorra.

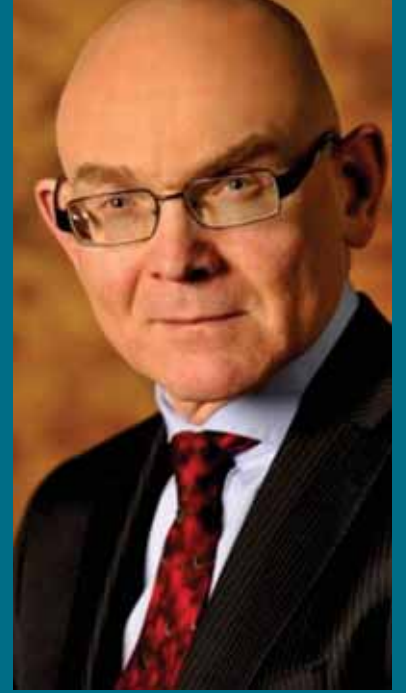
Sooääre rabav avaldus

5. aprillil eelpoolmainitud arutelul parlamendisaaits esines reformierakondlasest riigikogulane ja mõisaomanik Imre Sooäär suisa rabavate avaldustega. Ta soovis Tederilt teada, kas õiguskantsleri immuniteedi-ettepanekud laienevad ka teistele riigiameti esindajatele (näiteks presidendile). „Kui tuleb järgmine valitsus võimule, kellele praeguse Riigikogu poolt valitud president ei meeldi, ta võiks samu repressiivseid meetodeid kasutada, et n-ö sellest vana Riigikogu poolt valitud presidendist lahti saada, kasutades siis täitevõimu tema käes,“ ütles Sooäär sõna-sõnalt. Ehk sisuliselt andis Sooäär

mõista, et Toobali, Tuiksoo ja Laasi suhtes (kelle lahtikangutamise ja edasisest avalikust elust kõrvaldamise protsess on käivitunud) kasutas praegune valitsus repressiivmeetodeid ja täitevõimu abi.

Nüüd on see siis tunnistatud ja Sooääre suu läbi välja öeldud. Õiguskantsleri algatatud ettepanek puudutab ainult Riigikogu liikmeid, aga Sooäär sooviks, et Reformierakonna poolt ametisse pandud presidendile ja riigiametnikele oleks tagatud piisav puutumatus, mis kaitseks neid juhul, kui näiteks Keskerakond valitsuskolitsiooni läheb. On häämmastav, kui kõhklematult Sooäär eeldab, et uus võim hakkab kasutama repressiivmeetodeid samamoodi, nagu seda on aastaid teinud IRL ja Reformierakond.

Foto Scarpix

ERINEV ARUSAAM ÕIGUSEST: Praegune riigiprokurör, endine Justiitsministeeriumi ametnik Heili Sepp ja õiguskantsler Indrek Teder. Kui esimene otsustas Peeter Ernitsa hinnangul Riigikogu haneks tõmmata, parlamendisaaitsid lihtviisil kaitsepolitsei poolt läbiotsitavaiks ja kahtlusalusteks surudes (avalikkuse ülisuure halvaks panu all), siis teine julgus toimunu põhiseadusele vastavuse siiski küsimärgi alla panna. Tartu Ülikooli õigusteaduskonna ja Tallinna Ülikooli õigusakadeemia õppejõududel jätkub nüüd tudengitele seletamist...

5. aprillil toetasid nii Riigikogu põhiseadus- kui ka õiguskomisjon Tederi ettepanekuid ja parlamendisaaitsid riigikogulased koguni 73 poolthäälega õiguskantsleri ettepanekut saadikute immuniteedimenetlusest. Järelikult Riigikogu suhteliselt üksmeelselt tunnistas praeguseks kujunenud olukorra põhiseadusvastaseks.

Songisepp nii, Pentus ja Asmer naa

Mis eristab keskerakondlikke ja reformierakondlikke ralliperesid? Sain seda teada, kui lugesin äsja kohtuotsusest, mis langetati Tallinna Transpordiameti ühele endisele ülemusele Mati Songisepale, kes firmade abil hankis raha oma poja kardisõiduharrastuse jaoks. Kohtuotsuses nimetatakse toimunut pistisevõtmiseks. Kas tegu oli tõesti pistisega või hoopiski noorsportlase spondeerimisega?

SIRET KOTKA

Tallinna Ülikooli politoloogia magistrant

Samas meenus üks teine, analoogiline juhtum. Seitse aastat tagasi, 2005. aasta märtsikuus kirjutas Pealinn ja seejärel ka Kesknädal sellest, kuidas Reformierakonna piirkonnajuht ja Tallinna Kesklinna vanem Keit Pentus lobistas linnavalitsust, et „Juhkentali krundid müüa tingimata koos KC Grupi maaga, mis kindlustaks „investorile“ linna arvel 17 miljonit krooni vahetkasku. Põhjus, miks Kesklinna vanem võitles nii hoogsalt KC Grupi huvide eest, oli perekondlik: Keiti vend Sten Pentus on vormelisõitja, kelle ametlikuks sponsoriks on AS KC Grupp. Selle firma omaniku Margus Reinsalu tütre Kristeli elukaaslasest oli Sten Pentus. Sten on õe eeskujul kätt proovinud ka poliitikas – 2002. aasta valimistel tõi ta Mustamäel Reformierakonnale 58 häält“. (Kesknädal 9. märts 2005)

Pentust ei taha keegi karistada

Mind hakkas huvitama, kas Pentust on selle korruptiivse tehingu eest kuidagi karistatud? Võta näpust – ei prokuratuur ega politsei pole soovi-

nud asja arutada! Pentuse 17 miljonit on kindlasti ülisuur summa, võrreldes Songisepale stüüks pandud kardiskandaaliga.

Samamoodi pole probleemi ka Reformierakonna kauaaegse poliitiku Toivo Asmeri poja Marko Asmeri spondeerimisega. Kuigi Eesti Ekspress on kirjutanud, kuidas Asmer oma mõjujõudu kasutades rääkis riigifirmadelt raha välja ning tegi poja spordikire rahastamiseks koostööd isegi allillega.

Keskerakonnale vangla, Reformierakonnale ministriamet

On selge, et vormelisõit maksabki kardihobist rohkem ja raha leidmine on mõlemal puhul erakordselt keeruline. Jääb aga täiesti arusaamatuks, miks Keskerakonna lihtliikme puhul kvalifitseerub firmadelt toetuse saamine pistiseks, mille eest karistatakse vanglaga, Reformierakonna juhtivtegelaste puhul aga piirdub asi vaid mõne leheloo ja rallisõitjate poegadele-vendadele raha leidjad jätkavad rahumeeli ministriametis.

Delfi jättis Siret Kotka meeldetuletuse avaldamata.

SAHINAD

Stelmach ja Boroditš tegid ööklubis ajaloolisi otsuseid

Õöl vastu pühapäeva kella kolme ajal istusid ööklubis CatHouse koos Nikolai Stelmach ja Deniss Boroditš. Mis neil omavahel asja oli, seda võib vaid ette kujutada, sest kohe kui mehed märkasid, et neid on ära tuntud, lasid nad öölokaalist kiiresti jalga. Võib vaid arvata, et Deniss pakkus Nikolaile soodsat võimalust osaleda kohalikel valimistel endiste keskerakondlaste loodavas valimisliidus Tallinnas ning viimane omalt poolt lubas rahuldada Denissi

ärilisi huvisid ja tõmmata ta kaasa elamislubade tulusale konveierile, seda enam, et Denissil on niikuinii sageli Venemaale asja. Niipalju kui Kesknädalale teada, ei ole need arvamused tõest väga kaugel. Iseenesest on nii IRL-i kui ka Keskerakonna valijatele kasulik teada, et nüüdne vabamees Deniss Boroditš on äkisti suur sõber endiste isamaaliitlastega, kellega vaid mõni aeg tagasi omavahel ainuüksi teravisi vahetati. **Kn**

Reformierakonda võib oodata Rahvaliidu saatus

End rahvuslaseks nimetav Andres Laiapea meenutas 2. aprillil konservatiivses ajaveebis *Infopartisan* tuntud rahvalikku laulusalmi: „Põnnadi, põnnadi hüppas põis, / naeris, mis ta naerda võis. / Vaata, kuidas rumalad / uppuvad mõlemad! / Tõmbas ennast õhku täis / ja karplauhtil! lõhki käis.“ Sel viisil püüdis Laiapea tõmmata paralleele Reformierakonna olukorraga. Erakonna enda väitel on tal praeguse seisuga 11 500 liiget (registri andmetel küll vaid 10 956). Reformierakond on seadnud eesmärgiks saada 2013. aastaks täis 13 000 liiget, et sel viisil muutuda liikmete arvult Eesti suurimaks erakonnaks.

Infopartisan toob välja Reformierakonna peasekretäri Martin Kuke väite, et viimastel kuudel on Reformierakonnaga liitunud palju omavalitsusjuhte, mille tulemusel sellest parteist on saanud kohalikes omavalitsustes kõige enam valitsusvastutust kandev erakond. „Selle peale jääb siin ainult üle meenutada, et alles veidi enam kui viie aasta eest oli Eestis liikmete arvult suurimaks erakonnaks Rahvaliid, täna on selleks Keskerakond. Mõlemad olid väga tugevalt esindatud kohalikes omavalitsustes, kuid tänaseks on nende positsioonid neis oluliselt nõrgenenud, kuigi alles kahe ja poole aasta eest saavutas Keskerakond kohalikel valimistel ülitugeva võidu,“ kirjutab Laiapea.

*Infopartisan*i postituse autori sõnul kinnitavad ka varasemad poliitmaastikul toimunud muudatused, et kui Reformierakond saab Eestis liikmete arvult suurimaks, siis ootab teda ees täiesti selge allakäik. Laiapea sõnul võib selline seaduspära esmapilgul näida ebaloogiline (mida rohkem liikmeid, seda tugevam peaks ju olema kandepind), kuid sellele on väga lihtne seletus: kui võimuerakond hakkab panustama pausumisele, nagu tegid valitsuses olles nii Rahvaliid kui ka Keskerakond, siis astuvad inimesed selle liikmeks järjst sagedamini pragmaatilistel, mitte maailmavaatelistel

põhjustel, et saada sedakaudu hüvesid ja töökohti.

„Aga mingist piirist alates ei suudeta neid kasvavaid vajadusi enam rahuldada (luuakse juurde kohti nõunikele, jagatakse kohti nõukogudes, politiseeritakse erinevaid ametid, kuid saamamehi on lõpuks ikkagi rohkem, kui on neile anda) – sellest hakkavad tekkima erakonnas pinged, sest suhteliselt paljud on liitunud eelkõige ju isikliku kasu saamiseks, mitte erakonna maailmavaate eest seismiseks. Ja kui lisanduvad tagasilöögid valimistel, siis on krahh kerge tulema,“ kinnitab Laiapea.

Ta soovib Reformierakonnal loobuda oma autoritaarsest poliitikast ja läbi viia Eesti poliitilise süsteemi sisuline liberaliseerimine, mis võimaldaks Eestis tekkida erinevatel, töepoolest maailmavaatelistel erakondadel, millega liberaalid oma maailmavaatest lähtudes koostööd saaksid teha, mitte taotleda lihtsalt võimu koondamist enda erakonna kätte. Kui jätkatakse viimatinimetatut, siis ei maksa Laiapea sõnul imestada, kui Reformierakonda ootab ees sellesarnane saatus, mille osaliseks on saanud Rahvaliid ja Keskerakond; mis võib küll erineda detailides, kuid mitte oma lõpptulemuselt erakonna kui terviku jaoks.

Refereerinud Kesknädal

Õnnekingi lähedale. Naabriks vaba Eesti

JAANUAR 1991: Miski ei olnud veel kindel. Savisaar üritas Soome riigijuhtidele selgitada, mis on Baltimaades ja Eestis toimumas. Nagu Kulle Raig kirjutab, võttis kohtumisel peaminister Harri Holkeriga Savisaar juhtohjad enda kätte, nii et Holkerist kujunes paraku tagasitõrjuja. Pärast seda kohtumist pressikonverentsil, millel ei osalenud ühtki soomlast, võttis Savisaar Eesti valikuid kaitstes maksimumi, mis võtta oli, ja see kajastus ka sama päeva õhtustes teleuudistesaadetes (pildil saatekülalised: Eesti esindaja Soomes Johannes Johanson, Edgar Savisaar, Kulle Raig). Asi lõppes sellega, et president Koivisto esitas Yleisradiotelevisiooni etteheite: kelle asja Soome avalik-õiguslik ringhääling üldse ajab?

Ent enne Savisaare fenomeni juurde asumist märgisin ära veel mõned isikud, kelle tegevus eriti 1970.–1980. aastate algul mõjutas kahe naaberriikide vahelise läheneda, aga ka eestlaste vabaduspüüdluste jõudmist laiemalt maailma. Siin tõusevad esile Rein Ruutsoo ja Sirje Kiin (toonane Sirje Ruutsoo) koos Juhan Kristjan Talvega, kes toimetasid Eestist just Soome kaudu välja nii „40 kirja“ kui ka muid nõukogude süsteemi Eestit ahistavat olemust paljastavaid dokumente. Soome poolelt kerkib aga esile endise Soome Panga direktori Esko Ollila roll, kelle varasest noorusest alanud sidemed Eestiga kujundasid temast ühe nii mentaalse kui ka materiaalse võtmeisiku taasarganud Eesti toetamisel ja soomlaste argiteadvuse tagasi toomisel.

Edgar Savisaar riiklike suhete avajana

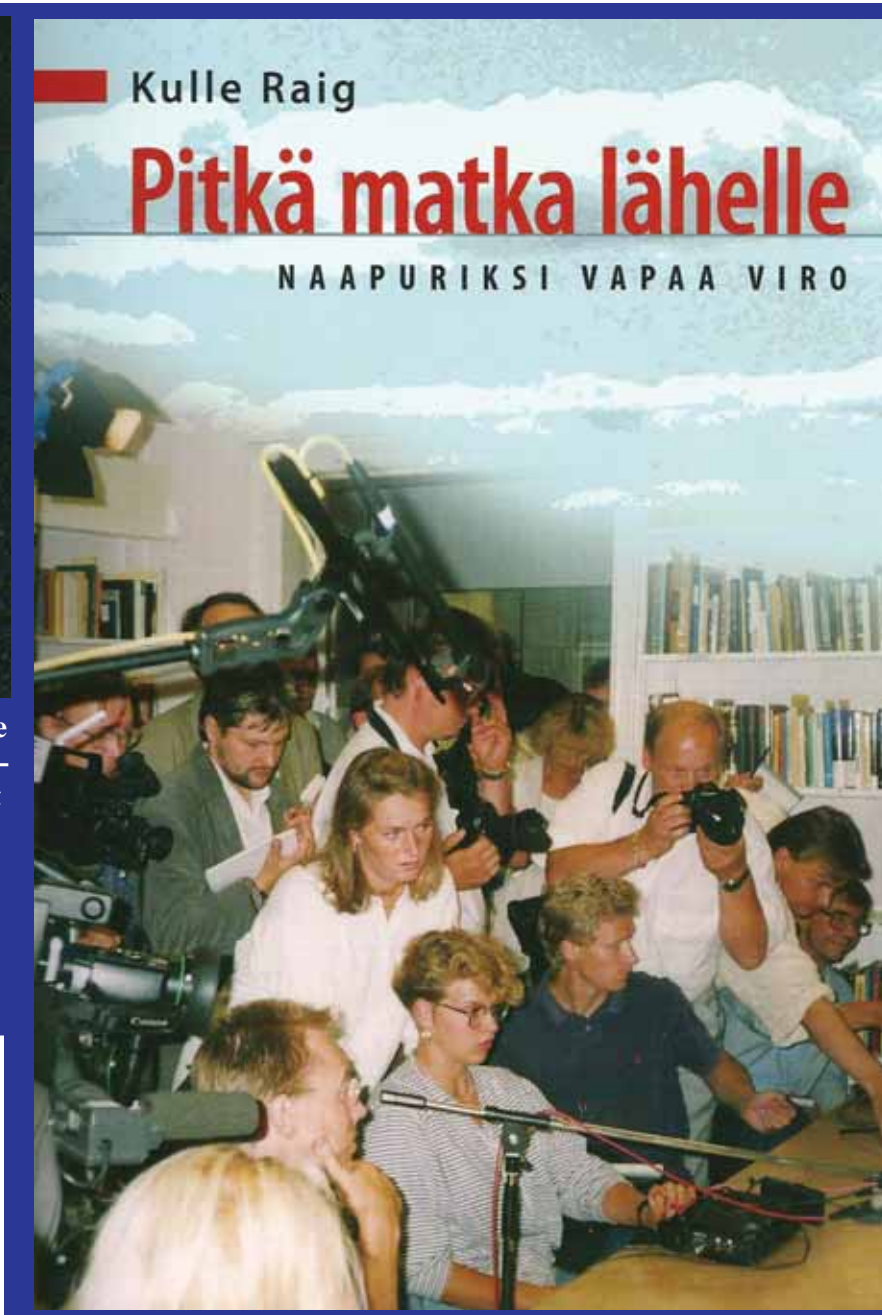
Kesknädala lugejaid huvitab aga kindlasti eelkõige see, kuidas ja missuguse nurga all on esitatud Edgar Savisaare tegevust ja rolli Eesti ja Soome suhete arendajana, millest Eesti lähi ajaloo-kirjanduses on reeglina mööda mindud. Teadagi, mis põhjustel. Enamik neist olulistest tähelepanekute sisaldub tegelikult ka soomekeelses raamatus „Edgar Savisaar. Viron vaaran vuodet“, mis ilmus Soome kirjastuse Tammi väljaandel 2005. aastal Edgar Savisaare raamatu „Peaminister“ lühendatud versioonina.

Ei tahaks hakata siinkohal tegema tekstikriitilist analüüsi samu sündmusi kajastavate kirjelduste võrdlusena, kuid võin kahtlemata soovitada umbusklikele, et Kulle Raigi uues ra-

matus on need esitatud maksimumi erapooletuse ja objektiivsusega, nii et tasuks uskuda. Võrreldu siis eelkõige need, kes tahavad otsida subjektiivseid värvingerisusi.

Minu jaoks kõige huvitavam oli sel taustal mitte 1991. aasta augustikuus toimunud paadiretk Helsingist Tallinna, mida on ka selles raamatus värvikalt kirjeldanud retke korraldanud Kalle Klandorf, vaid siiski 1991. aasta jaanuari algul toimunud kohtumised Helsingis, millest aimub selgelt see läänemaise demokraatia hirm kuidagimoodi tunnustada iseseisvutat Eestit, aga samas veelgi suurem hirm seda tõrjuda, puhuks, kui peaks suveräänse riigiga hakkama jälle kõrvuti elama. Kulle Raig pühendab Edgar Savisaare 1. jaanuari 1991 Soome-reisile terve peatüki. Kutsujaks oli maksimaalselt ebapoliitiline konsultatsioonifirma Nestor Partners. Mitteformaalse külaskäigu ajal õnnestus tollasel peaministril Edgar Savisaarel kohtuda mitte üksnes Soome peaministri, ilmselgelt parempoolse maailmavaatega Harri Holkeriga, aga samuti kolme ministriga, ikka vaid kodanlaste leerist. Nestorid kutsusid Savisaare esinema tavapärasele Marski hotelli aruteluüritusele, mida kutsuti pudruhommikuks, kusjuures „või pandi pudrule silma“. Savisaar oli siis too võisilm. Tema kõrval oli arutlejana Soome majanduselu sõja järgse aja üks tähttelgelaasi Jaakko Iloniemi. Lisaks oli meelelahutuseks kutsutud ka orkester, mille juhiks naine, nagu kutsekaardil eraldi rõhutati.

Eesti peaminister üritas igati selgitada Soome juhtidele, mis on Baltimaades ja eriti Eestis toimumas, et küsimus on rahva vabast tahtest ning et seda tuleks ka Soomel austada. Nagu Kulle Raig kirjutab, võttis kohtumisel Holkeriga Savisaar kohe juhtohjad enda kätte, nii et Holkerist kujunes teatavas mõttes tagasitõrjuja. Holkeri kõnele kõmisevalt sellest, et Baltimaades peaks vältima igasugust vägivalda. Autor kirjutab, et märkas, kuidas Holkeri ebamäärast juttu kuulunud ja vaikinud Savisaar ühtäkki elavnes ja küsis: „Kas austatud peaminister võiks täpsustada, missu-

gune võiks olla see vägivald, mida Eesti võiks kasutada Nõukogude Liidu suhtes?“ Holkeri ehmus, ning Eesti oli sellega ehk hetkeks diplomaatiliselt nurka surutud, kuid see oli selles olukorras vältimatu käik. Mentaalsest isolatsioonist tuli välja murda. Seevastu pärast seda kohtu-

mist korraldatud pressikonverentsil, millel ei osalenud paraku ühtki soomlast, võttis Savisaar maksimumi, mis võtta oli, ja see kajastus ka sama päeva õhtustes teleuudistesaadetes. Asi lõppes isegi sellega, et president Koivisto esitas Yleisradiotelevisiooni etteheite küsimusega, kelle

tada, sest Kulle Raig on lubanud, et veel sügisel ilmub ka eestikeelne väljaanne. Soomes on raamat igal juhul juba ammu läbi müüdud ning minugi tutvumine sellega sai võimalikuks vaid autori enda ainsa eksemplari abil. Täna selle eest, Kulle!

asja Soome avalik-õiguslik ringhääling üldse ajab.

See on ehk värvikaim ja ka vähim-tuntud osa Savisaare tegevusest Eesti avamisel maailmale ning soomlaste silmadele ja meelele. Rida võiks jätkata 1991. aasta muude kohtumistega, kuni ettepanekuni Soomele – toetada 1992. aasta algul raskel talvel Eestit kütetõlliga. See leidis ka mõistmist ja positiivset reageerimist, ehkki võidu selle eest kindlustas enda arvele juba järgmine Eesti peaminister.

Ei tahaks raamatut siinkohal rohkem ümber jutus-

Lõpetuseks ka mõni subjektiivne tähelepanek

Minu enda suhted soomlastega sugenesid 1974. aastal, kui esimest korda lasti mind giidina suhtlema Eesti Inturistis kapitalistlike turistidega. Esimeseks juhendajaks oli muide Kulle Raig. Töötasin kõigil nädalavahetustel mitme aasta jooksul soomlaste giidina ning õppisin tundma nii nende keelt kui ka mõttemaailma. Sellest sai alguse minu Soome-huvi, mille räägiti katkestasid 1980. aasta sündmused Kadrioru staadionil (ajalooline jalgpallimäng ja ansambli Propeller nõukogulikest raamidest väljunud kontsert, millele järgnesid repressioonid – ka Mart Ummelasele, kes töötas sel ajal Eesti Raadios – Toim.). Seejärel olin sunnitud loobuma nii raadio- kui ka giiditööst ning peituma akadeemik Gustav Naani selja taha entsüklopeediakirjastusse.

Kui Eestis hakkasid puhuma uued tuuled, valiti mind töökollektiivi nõukogu juhiks ning mind lähetati tollasesse Kirjastuskomiteesse nõudega Gustav Naan maha võtta. Siis tuli töö uuenevas Eesti kultuuriministeeriumis ning sellele putši lõpupäeval Helsingis järgnenud Soome Instituudi tegevjuhiks nimetamine.

Lootsin seejärel 1993, et minu mitu aastat kestnud üsna tule-

muslik tegevus Eesti ja Soome suhete hoidja ja arendajana ning Eesti sündmuste objektiivse vahendajana Soome ajakirjanduses leiab tähelepanu ja tunnustust ka Eestis.

Paraku Mart Laari padurahvusliku valitsuse lämmatavas õhkkonnas ei jäänud mul üle muud, kui lasta ennast palgata Langi ja Luige eraraadiosse Kuku uudisteluugejaks. Teatavasti kujunes sellest iseenesest toimivast eraraadiost Reformierakonna esimene hääletoru. Olen tagantjärele kahetsusega mõelnud sellele, kui võrd kaalukama panuse oleksin saanud Kulle Raigi kombel anda Eesti ja Soome suhete arendamiseks nii oma kontaktidele kui ka teadmiste tuginedes, ent paraku vastu tuli poliitiline obstruktsioon ja inimeste jagamine korporatiivsete (EÜS-i) filtrite kaudu, mis välistas minusuguste kaasamise.

Sellest pettumusest saigi alguse minu teadlik võitlus Eestit ahistava poliitilise demagoogia ja moraalse stagnatsiooni vastu, mis kestab tänaseni. Viimase sisuliselt sõltumatu ja ajakirjanduslikku professionalismismi esindava telejaama peatoimetajana Eestis.

Mart Ummelas

Nädala juubilar PJOTR STOLÕPIN 150

Venemaa peaminister Stolõpin maksis oma eluga selle eest, et "surus maha revolutsiooni, aga põhiliselt selle eest, et näitas teed tulevikku, leidis väljapääsu, selgitas, mida vaja teha...". Nii on tõdenud monarhistlikult meelestatud Riigiduumaa saadik Vassili Šulgin, üks nendest rahvaesindajast, kes veensid keiser Nikolai II riigi päästmise nimel 1917. aasta veebruaris troonist loobuma.

Kes oli Pjotr Stolõpin, keda venelased ise on asetanud Vene teenekaimate ajalooliste isikute loetelus Peeter I ja Potjomkini järel kolmandale kohale? Veelgi enam, 2008. aastal sai Stolõpin telekanali Rossija korraldatud rahvahääletuses kõigi aegade tähtsaima venelase leidmiseks teise koha pärast Aleksander Nevskit. Ja ometi lõppes tema elutee 18. septembril 1911 kurvalt – 14. septembril oli vasakäärmuslane Kiievi ooperiteatris valitsusjuhti tulistanud.

Vene aadlik Pjotr Arkadjevitš Stolõpin sündis 14. aprillil 1862 välismaal – tollase Saksimaa kuningriigi pealinna Dresdenis. Ta tegi gümnaasiumi läbi Vilnos (nüüd Vilnius) ja lõpetas 1884. aastal Peterburi ülikooli füüsika-matemaatikateaduskonna loodusteaduste harus. Järgnes riigiteenistus: mõned tööaastad põllumajandusministeeriu-

mis, seejärel tegutses Grodno, Kaunase ja Saraatovi kubernerina. 7. mail 1906 määrati Venemaa siseministriks ja sama aasta juulis tõusis ka Venemaa Ministrite Nõukogu esimeheks.

Stolõpinile kuulub ütlus: "Andke riigile 20 aastat rahu, siseriiklikku ja välist, – ja te ei tunne praegust Venemaad ära." Tema kavandatud siseriikliku arengu kahjuks katkestas revolutsiooniaasta 1917.

Milliseid riiklikke ümberkorraldusi oli Stolõpin soovinud läbi viia? Näiteks omavalitsustasandil oleks tulnud rakendada tööõnnetuskindlustus, haigushüvitised, vanaduspension. Kõige olulisemaks pidi saama aga valitsuse agrarpoliitilise kursi muutmine – Stolõpin nägi ette, et põllumajandussektorist tõuseb esiplaanile tugev ja jõukas talupoeg (kulak), aga arhailine kogukondlik talupoeg surutakse kõrvale. Kõik soovijad said õiguse osta endale maad. Loodi võimalused Kesk-Venemaa kitsastest oludest, kus põllumajandust ahistas maapuudus, ümber asuda Siberisse, Kesk-Aasiasse, Kaug-Itta jm. Säärast agrarpoliitikat juba saatiski tohutu edu. Statistika näitab, et 1915. aasta lõpuks oli Venes saanud maaomanikuks 25–50% talupoegkonnast. Ostu-müügi tegevuses aitas kaasa selleks

Stolõpini paraadportree (I. Glazunovi maal)

otstarbeks loodud Talurahva Põllupank. Väliskaubanduses saavutas enneolematu tulemuslikkuse põllumajandussaaduste eksport.

Stolõpiniga seoses tuleb meelde tuletada, kes planeeris

Vene riigi raudteevõrgustiku suure arengu, sealhulgas Trans-Siberi raudtee. Riik tootis vedureid ja muud veeremid. Meenutamist vajab ka see, kes pani aluse 20. sajandi esimesel veerandil tohutu arengusaanud niisugustele innovaatilistele

tööstusharudele nagu auto- ja lennukitööstus.

Stolõpin polnud mitte üksnes 1905.–1907. a. revolutsiooni järelmiste mahasuruja, vaid tema teeneks oli ka tõrjuda mitmeid muid Vene keisririigile ohtlikke tegelasi. Nõnda pidas ta halastamatut võitlust harimatu tolguse, joodiku ja liiderdaja Rasputiniga, kes tegutses tsaariperekonna ümbritsuses. Valitsusjuht saatis teda korduvalt tagasi Tjumeni. Niikaua kui Stolõpin oli pea- ja siseminister, ei julgenud Rasputin mitte kedagi mitte kuidagi kahjustada.

Tänapäeva mõistes oleks Stolõpin parempoolne poliitik, sarnanedes USA vabariiklastele või Briti konservatiividele, kelle vaated oleksid liberaal-konservatiivsed: liberaalsed majanduses, konservatiivsed aga patriotismi ja riigihuvide vallas. Pole ka imestada, sest Stolõpini vaated kujunesid välja Venemaa slavofiilsete meeleolude haripunktis, keiser Aleksander III 30-aastase valitsemisaja õit-sengujärgus, eriti mis puudutas kultuuri, arhitektuuri, maadeuurimist.

Stolõpini Venemaa-armastuse üheks näiteks on teda lähedalt tundnud inimesed toonud sedagi, et isegi sõna *Venemaa* oli ta hääldanud toonil nagu räägiks sügavasti ja õrnalt

armastatud olevusest.

Kuigi mõned nimetavad 1907. aasta 3. juunil toimunud Riigiduumaa istungit riigipöördeks, ei saa sellega kohe üldse nõustuda. Isegi rahandusminister Witte on oma mälestustes kirjutanud, et Stolõpinil kujunesid duumasaadikutega, kellest paljud oli nn oktoobripartei liikmed, parimad suhted. Seepärast pole midagi imestaa, et kui Ministrite Nõukogu esimees korraldas 11. detsembril raudi (poliitilise tähtsusega pidulik õhtusöök), võttis sellest osa ei vähem ega rohkem kui 200 duumasaadikut.

Stolõpinile üritati atendaati 11 korral. Ühe säärase terroriakti tagajärjel jäi peaministri tütar Natalja, üks tema viiest lapsest, eluaegseks invaliidiks.

Mõnedki Stolõpini-uurijad on tõdenud: Pjotr Stolõpin oli isikus, kes mõjutas Venemaa, aga sellega seoses ka kogu maailma arengut terve XX sajandi vältel. Huvi tema isiksuse ja tegevuse vastu tänapäeval ei kahane, vaid kasvab. Temast „jutlustab“ ka lugematu hulk õpikuid koos internetiga, paljudades valet nn Stolõpini reaktsiooni kohta.

Kuid ärgem unustagem, et kaasaegne Venemaa hindab Pjotr Stolõpini teeneid kõrgelt.

Marje Aavoja, Tartu

„Meedia keskpunkt“ Tallinna Televisioonis

Kas ja kuidas ajakirjandus kajastab elu? Meediaanalüütiline arutelu Tallinna Televisioonis

„Meedia keskpunkt“ igal kesknädalal kell 19.30

Kordussaadet kolmapäeva hilisõhtul ja neljapäeval kell 10.30

Osalevad (paremalt):
Tallinna TV programmijuht MART UMMELAS
Kesknädala peatoimetaja URMI REINDE
Saadet juhib HEIMAR LENK

Tartu üritused

Neljapäeval, 12. aprillil kell 15 haridusosakonna saalis (Raekoja pl 12) kohtumine Riigikogu liikme Inara Luigasega.

Laupäeval, 21. aprillil kell 13 saavad Keskerakonna Tartu büroo (Ülikooli 12) kohvilauas kokku seniorid.

Esmaspäeval, 23. aprillil kell 14 nõustab tartlasi Keskerakonna büros jurist Marjo Antik.

Neljapäeval, 26. aprillil kell 17.30 Keskerakonna Tartu linna piirkonna aastakonverents Tartu Ülikooli raamatukogu konverentsisaalis (Struwe 1).

Lahkunud on meie hea kaaslane

LEHTE VARES

14.01.1928–01.04.2012

Avaldame omastele kaastunnet.

Pärnumaa keskerakondlased

Lõpetame omandireformi!

Konverents Rahvusraamatukogus teisipäeval, 24. aprillil kell 16.00

Lõpetame omandireformi põhiseaduslikul alusel!

Selle üleskutsega kavandab Vabakond MTÜ Koduõigus teadlaste ja poliitikute osavõtul konverentsi koostöös Eesti Linnade Liiduga. Kandsid ju linnad põhilised raskused seoses sundüürnikega.

* Analüüsitakse omandireformi aluste seaduse rakendamise seotud küsimusi.

* Antakse ülevaade elamumajanduses omandireformi käigus varade tagastamisel tekkinud probleemidest ja lahendusmudelitest inimõigustest, sh iga isiku koduõigusest lähtuvalt.

* Otsitakse lahendeid kohalike omavalitsuste ja riigi koostöök omandireformi õiglaseks lõpuleviimiseks. Euroopa Liidu õigusest ja Eesti Riigikohtu selgitustest tuleneb riigile kohustus kohalikele omavalitsustele rahaliste vahendite eraldamiseks seadustega neile pandud ülesannete täitmiseks.

* Märgitakse, et riik peab eraldama vahendid kohalikele omavalitsustele munitsipaalalamute ehitamiseks. Hetkel on need majad ehitatud omavahendite arvel. Samuti vajavad kohalikele omavalitsustele hüvitamist sundüürnikele nn kolimistoetusteks makstud summad.

Heastamiseks omandireformiga põhjustatud ülekohut tuleb sundüürnikele, kes jäid ilma oma elamispinna erastamise võimalusest, tagada kompensatsioon neile tekitatud materiaalse ja ka moraalse kahju eest.

Vello Rekkaro, MTÜ Koduõigus juhatuse liige
Jüri Võigemast, Eesti Linnade Liidu tegevjuht